

243736

G. ȘT. CAZACU

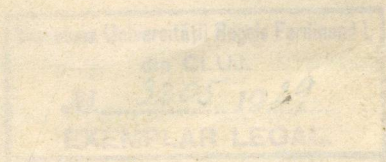
BCU Cluj-Napoca

RBCF0201900521

CALEA SÂNGELUI

BCU Cluj / Central University Library Cluj

— BUCUREȘTI —
— BUCUREȘTI —
— 1929 —

G. ȘT. CAZACU

BCU Cluj-Napoca

RBCFG201900521

CALEA SÂNGELUI

- - 1916-1917 - -

VERSURI

BCU Cluj / Central University Library Cluj
Cu o prefață de G. BACOVIA

— BUCUREȘTI —
EDITURA ROMÂNEASCĂ, G. ILIESCU

— 1929 —

243736

BCU Cluj / Central University Library Cluj

Toate drepturile, rezervate autorului.

Domnule Gazacu,

Am citit cu o deosebită satisfacție volumașul D-voastră „Calea sângelui,” - atât de simplu ca înfățișare - dar în care vibrează sufletul unui adevărat poet. Suferințele ce le-ați văzut și trăit, m'au înduioșat.

Nicăeri nu ni se zugrăvește mai sfâșietor și mai impresionant zilele de sbucium ale măreței noastre epopei, ca în lucrarea D-voastră. Sunt pagini care store multe lacrimi.

Calvarul, celor învinși de soartă nu de dușman, ne este înfățișat în icoane vii:

Invinșii să-și culce, pe umedul lut,

Convoiul oprește'n amurg!

Ca lutul, ca cerul și sufletu'i mut...

Și spini cununii mai tare s'ascut...

Și ploaia și sângele curg!

*Lucrarea, aduce o notă originală, iar pe alocurea
ne dă tablouri picturale, artistic executate:*

Și valu'i tot mai scurt, mai rar...

Năluci în vânăutul amurg,

Intr'una de trei zile curg,

Sub ceruri de cleștar...

Popas... Pribegele năluci

Adorm pe țoluri reci de lut;

Și'n zori, pe und's'au abătut,

Răsar din tină cruci...

*Cu fondul atât de clar și limpede și forma-i
impecabilă „Calea sângelui“ ocupă un loc de cinste
în literatura noastră; și eu nu pot decât să vă felicit.*

S. Bacovia

6 XI, 1927.

*Celor ce-au urcat calvarul pe cărări
scăldate'n lacrimi; celor ce și-au dat
tributul pe altarul țării mele, închin toate-
aceste versuri.*

G. Șt. Cazacu

CALEA SÂNGELUI

Galea sângelui

— 1916 —

*Pornit-am cu toții spre munte, ca unul,
Pornit-am cu toții, pornit-am ; și tunul
Ne fuse ecoul când toți înainte,
Purtat-am în suflet nădejile sfinte.*

*Vremelnic ne fuse norocul!... și plânge
In urmă-ne calea 'nsemnată cu sânge!uj
Din munții cu plete cărunte, lungi șire,
Coboară la vale frânturi de oștire.*

*Mai greu decât piatra de moară, apasă
Durerea pe suflet! Pustiul se lasă...
Și clocote ura în inimi!... Și plânge
In urmă-ne calea 'nsemnată cu sânge!*

Preludiul

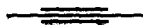
BCU Cluj / Central U Luatăsi exempluy dejsuferinți și de
indelongă-răbdare, pre profesii cari
au vorbit în numele Domnului.

(*Epistola lui Iacob, capit. 5*)

*Iși poartă'n lung de drumuri, osânda lor amară,
Prin ploaia care curge, convoae, lungi șiraguri.
Ingenunchiază boii, sub trudnica povară
Și 'ntunecate chipuri, se duc spre noui meleaguri.*

*Tărindu-și bătrânețea, moșnegi albiți de vreme,
Pășesc cu desnădejde, bătând un semn de cruce;
Și-amarnic se frământă văzduhul... vântul geme!...
Trosnește și se frânge, un car la o răscruce.*

*Plutește duhul morții în mohorâta zare!...
A prins târziu în noapte un târnăcop să sune:
O mamă își îngroapă unicul pruuic ce-l are...
Și iar pornesc 'nainte, prin noaptea de cărbune.*

BCU Cluj / Central University Library Cluj

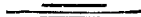
BCU Cluj / Central University Library Cluj

Exodul

*Cu larmă nesfârșită coboară dela munte
Intreg avutu, 'n cară, cu pruncii la un loc!
In urmă merg bătrânii, cu pletele cărunte,
Mânați de biciul soartei pe căi făr 'de noroc...*

*Și pasă trist convoiul, la vale, tot la vale!
Prin sate urlă câni, cobind a nenoroc;
Și vitele flămânde, purtând aceiaș jale,
Se luptă cu povara ce par'că stă pe loc...*

*Se scurge dela munte, prin zări de nea, norodul!
Doi cai, trudiți pe cale, sfârșesc de foame 'n ham;
Și suflă groaznic vântul... E 'ntristător exodul
In care amarnic geme durerea unui neam...*

BCU Cluj / Central University Library Cluj

1911
1912
1913
1914

BCU Cluj / Central University Library Cluj

La Olt

*Seara peste culmi, așterne
Umedă maramă;
Codrul, pe poteci, își cerne
Fluturii de-aramă.*

*Doi plopi, frânți, în depărtare
Umbre reci resfiră;
Și prin crengi uscate, pare
Moartea că respiră.*

*Asfințitu 'ntreg e-o rană
Caldă, sângerândă...
Impietrită, o cătană
A rămas... „in pândă“.*

BCU Cluj / Central University Library Cluj

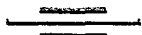
Drumul morții

*Cernită haina nopții s'așează peste fire...
Femei cu prunci la pepturi bocesc sub coviltire;
Domoale, lungi convoiuri, prin pâcla cenușie
Se scurg lăsând în urmă cununa argintie*

*A Oltului! Prin lunca de ploaie desfundată,
Moșnegi albiți de vremuri - spinoase căi să bată -
Porniră, cu nepoții, la drum făr' de hodină...
E tina grăitoare ce calcă peste tină!*

*De jalea lor plâng codrii și Oltul se frământă
In albie-i; pe piscuri, a 'ngropăciune cântă
Lugubru glas de cobe! ... Ard satele de-arândul...
Neputincioasă-i slova și-i cremene cuvântul!*

*Azi e 'mpânzită calea, de cruci și de morminte,
Din Polovraci la Piatra și peste Olt 'nainte...*

BCU Cluj / Central University Library Cluj

Galvarul.

BCU Cluj / Central University Library Cluj

*Prin tină, prin ploae — în vânăat amurg —
Convoiul durerilor vii;*

*Prin tină, prin ploae — în vânăat amurg —
Pe drumuri bătute, alene se scurg
Hristoșii cu chip de stafii...*

*Să curme tristețea pe drum de mormânt,
Nu-i nimeni în stare de-acum!
Și-apasă tristețea pe drum de mormânt,
Coboară și urcă, de soartă înfrânt,
Convoiul, pe drumuri de scrum.*

*Invinșii să-și culce, pe umedul lut,
Convoiul oprește 'n amurg!
Ca lutul, ca cerul și sufletu'i mut...
Și spinii cununii mai tare s'ascut...
Si ploaia și sângele curg!*

BCU Cluj / Central University Library Cluj

BCU Cluj / Central University Library Cluj

. Spre Golgota.

*E-a patra zi și totuși, neconținut, prin ploae,
Pribegi în larg de lume, în plânsete și jale
Se scurg și zi și noapte șiraguri, lungi convoae,
Care, urcând calvarul, topise-vor pe cale...*

*Trosnesc, de grea povară, căruțele 'ncărcate.
Copii se stâng de foame sub rupte coviltire.
Isbește 'n cară vântul, și-aleargă peste sate,
Purtând în miez de noapte cântări de cimitire...*

*'Mi 'ndrept acuma gândul, Părinte către Tine,
Acum când ard Sodome pe trupul țării mele,
Când mame plâng pe drumuri de suferințe pline,
Immormântându-și pruncii pe margini de șosele,*

*Și 'ntreb: Golgota noastră, — nu-a fiului Treimii—
Pe care pisc sfârși-va, în ceas de răstignire?
Și fierea și oțetul, pe buzele mulțimii,
Nu sunt otrăvi, ci-arome din sfintele-ți potire!*

BCU Cluj / Central University Library Cluj

La drum.

*Plouă iar și gem răniții, de-ți înăbușe auzul;
Și pe drumuri desfundate curg șiraguri de convoae.
Luminând cărarea tristă, scapără 'n văzduh obuzul
Și cu desnădejde, boii, opintesc din greu prin ploae.*

*Plânge cerul și pământul; curg șiraguri de convoae;
Tristă-i gloata care calcă lungul drum de cimitire!
Și sub trăsnet de obuze, plopi înalți plesnesc, se 'ndoae;
Ingrozite 'n cară, mame, cruce'și fac sub coviltire.*

*Greu e drumul, greu și lung-e! nesfârșită li-i prigoana!
Și căruțele 'ncărcate, pier în noapte ca năluce.....
Un rănit rămas în urmă, sub salcâm, să-și lege rana,
Un obuz crăpă tulpina și-i făcu la cap o cruce.*

BCU Cluj / Central University Library Cluj

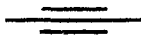
Zile triste.

BCU Cluj / Central University Library Cluj

*Sbor șiraguri de vagoane,
Ca năluci, în miez de noapte...
Sbor șiraguri de vagoane;
Și prin largi spărturi de-obloane
Vântul cântă-a moarte!*

*Printre largi spărturi de-obloane
Cântă-a ruină nenorocul...
Și'n fuğarele vagoane,
Schiloditele cătane
Sârguesc sorocul...*

*Sbor șiraguri de vagoane
Ca hoinare negre gânduri!
Sbor șiraguri de vagoane...
Câți din cei ce port prigoane,
Au ieșit din rânduri!*

BCU Cluj / Central University Library Cluj

Spre lagăr.

*La drum, prin clisa de nămol,
Frânturi din oastea de eroi,
Inflămânziți, desculți și goi
Se leagănă domol...*

*Sub lovitura relei sorti
Și dupe-atâtea răstigniri,
Christoșii grelei pătimiri
Sfârșesc prin șanturi, morți.*

*Și valu'i tot mai scurt, mai rar...
Năluci, în vânățul amurg,
Intr'una de trei zile curg,
Sub ceruri de cleștar...*

*Popas... Pribegele năluci
Adorm pe țoluri reci de lut;
Și'n zori, pe und's'au abătut,
Răsar din tină cruci...*

BCU Cluj / Central University Library Cluj

Sub povara crucii

BCU Cluj / Central University Library Cluj

Mamei mele

*Trudit se'ndoaie trupu-mi și se frânge
Pe lutul ce'n adâncul lui mă chiamă;
Amar de lungă-i calea fără seamă
Și curg în urmă-mi picurii de sânge!*

*Grea este crucea-mi de pe umăr, Mamă,
Și plâng și eu cu cerul care plânge.
Sudoarea'n brazda frunții mi se strânge,
Din gloată, nu-mi dă nimeni o năframă!*

*În lung de drum, curma-voiu suferință.
Ți'ncredințez întreagă-acum ființa,
Că'n Tine mi-i nădejdea, bun Părinte!*

*Trudiți-mi pași, mă mână tot'nainte,
Și Mamă, 'n tot acest convoiu, aicea,
Nu-i nimeni, care-ar vrea să-mi ducă crucea!*

BCU Cluj / Central University Library Cluj

De profundis

BCU Cluj / Central University Library Cluj

*Cântă clopotele! Cântă
Imn de 'nmormântare!
Sufletul mi-l tot frământă,
Clopotele care cântă
Imn de 'nmormântare!*

*Au pornit spre soare-apune
Dorurile mele...
Jiul jalea 'ntreagă 'și spune,
Clipocind între pășune,
Strâns între vâlcele.*

*Moare gândul meu de bine...
Clopotele cântă;
Cine știe pentru cine!
Pentru altul... pentru mine...
Clopotele cântă!*

BCU Cluj / Central University Library Cluj

Noaptea patimilor pe front

— 1917 —

*In noaptea asta ura priveghează
Și necurate duhuri loc își cată
In mine! Mântuește-mă o, Tată
De gândul care-aleargă ca 'ntr'o oază*

*In sufletu-mi!... Părinte bun, odată
Ai mai trimis—îsbăvitoare rază—
Pe lumea care azi din nou cutează
Să pângărească jertfa ne'ntinată*

— 32 —

*A dulcelui Tău fiu! Trimite iară...
Să se 'nspăimânte viermele din tină,
Murdarul vierme-om schimbat în fiară!*

*In noaptea 'n care fiul Tău suspină
Pe cruce, 'ntre tâlhari fă să 'nceteze
Crucificarea vieții 'ntre ereze!!*

BCU Cluj / Central University Library Cluj

Luncă oltenească

BCU Cluj / Central University Library Cluj

*Luncă, luncă oltenească,
Luncă pustiită ;
Ți-a fost dat să-te robească,
Suferința să-te pască
Oază sărăcită!*

*Ai fost, luncă 'ndurerată,
Câmp de răsboire ;
Suspina noastră, toată,
Ți-a cântat ca niciodată
Cânt de cimitire...*

*Horele-au murit în strune,
Luncă văduvită;
Iară doinele la stâne
Plâng a cânt de 'ngropăciune
Luncă pustiită!*

*Dor nebun, pribeag mă poartă,
Singur pe cărare...
Și te-plâng din poartă 'n poarta,
Luncă 'n lacrimi scaldată,
Luncă fără soare!*

Atacul

*Când glasul de-aramă răsună,
Din șanțuri tot lanțul de oaste s'asvârlă;
S'aprinde văzduhul, și fierbe și urlă,
Și scapără bomba și tună.*

*Rețelele scânteie'n aer;
Și dealul din față, drept peptul își crapă;
Pământul prea strâmt-e într'insul să 'ncapă
Toți morții!... Urgie-i și vaer!*

Un „ura“ puternic răsună,
Un „ura“ ce'n creștet de dealuri se frânge;
E sufletul nostru ce valul își strânge
Și'l schimbă'n turbată furtună.

Cuprinsă e Firea de ură...
Și omul e fiară; Și fierul roșit-e
De sânge... In dantul de tidve zdrobite,
Inghiață cuvântul în gură....

Când glasul de-aramă răsună,
Năvala de brațe isbește 'nainte
Și poartă 'n vârteju-i nădejde sfinte
Și sfânta virtute străbună!

BCU Cluj / Central University Library Cluj

C U P R I N S U L :

	<u>Pagi na</u>
Prefața	3
Dedicatie	5
Calea sânelui	9
Preludiul	10
Exodul	12
La Olt	14
Drumul morții	16
Calvarul	18
Spre Golgota	20
La drum <small>BCU Cluj / Central University Library Cluj</small>	22
Zile triste	24
Spre lagăr	26
Sub povara crucii	28
De profundis	30
Noaptea patimilor pe front	32
Luncă oltenească	34
Atacul	36
